

ОЦІНКА ФІНАНСОВИХ РИЗИКІВ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА

Науковий керівник: к.е.н., доц. Сілакова Г.В.

Лемешук Ю.С.

Національний університет харчових технологій

Однією з найважливіших проблем ефективного розвитку підприємництва в ринкових умовах будь-якої організації є забезпечення фінансової безпеки як основної складової економічної безпеки підприємства.

Під фінансовою безпекою підприємства розуміють діяльність по управлінню ризиками та захисту інтересів підприємства від зовнішніх та внутрішніх загроз з метою забезпечення стабільного розвитку підприємництва та росту власного капіталу в поточній та стратегічній перспективі [3, с. 3].

На формування фінансових ризиків впливають певні чинники зовнішнього і внутрішнього середовища. До основних зовнішніх причин формування фінансових ризиків можна віднести наступні: слабка і нестабільна економіка країни; економічна криза; інфляція; неефективне державне регулювання банківської облікової ставки; підвищення рівня конкурентної боротьби; зниження цін на світовому ринку; політичні чинники тощо. До внутрішніх причин формування фінансових ризиків відносять: підвищення витрат на підприємстві; незадовільну фінансову політику підприємства; неефективне управління витратами, доходами і фінансовими результатами [2, с. 14].

Фінансовий ризик за своєю природою передбачає невизначеність, тому його оцінка не може бути ідеальною. Будь-який метод оцінки ризику має на меті максимальне наближення до реального результату, але не дає змоги зовсім уникнути помилок [1, с. 59].

Історично першим виник метод експертної оцінки ризику. Істотною перевагою цього методу над іншими є те, що експертна оцінка може використовуватися в умовах дефіциту і навіть браку інформації. Головна умова досконалої експертної оцінки - виключення взаємного впливу експертів один на одного. Метод експертної оцінки ризику ґрунтується на ідеї обговорення проблеми кількома особами, які вважаються спеціалістами у цьому питанні. Проблема, яка виникає при цьому, полягає в тому, що в результаті прийняття рішення ймовірність правильної оцінки знижується. Парадоксальність цього явища впливає з самого процесу обговорення. У переважній більшості випадків погляд експертів-аналітиків відрізняється від погляду практиків. Ця розбіжність може бути формалізована через так званий коефіцієнт розбіжності. Задавши цьому коефіцієнту декілька практичних значень, можна одержати ряд можливих ймовірностей розробки точної оцінки.

Статистичний метод оцінки ризику базується на аналізі коливань досліджуваного показника за певний відрізок часу. Передбачається, що закономірність змін аналізованої величини поширюється на майбутнє. Для тривалих періодів часу це, як правило, виявляється справедливим, але для короткотермінової оцінки екстраполяції колишніх закономірностей дає значні помилки. Отже, проста екстраполяція стратегічних закономірностей не дає можливості реально оцінити ризик.

Метод оцінки ризику В. Шарпа базується на величині очікуваного прибутку, яка враховує статистичні дані про цього рівень протягом певного часового тренду. Разом із розподілом ризику на систематичний і не систематичний введення в розрахунок показника очікуваного прибутку було тим революційним досягненням, яке дало змогу В. Шарпу згодом одержати звання лауреата Нобелівської премії. За В. Шарпом, величина очікуваного прибутку визначається виходячи з середньогалузевої норми доходності і тенденції розвитку ринку в цілому.

Дуже зручним на практиці виявляється нормативний метод оцінки ризику. До його позитивних рис належить, перш за все, легкість розрахунків. Систему нормативів можна розглядати як один із варіантів рейтингового методу з тією різницею, що шкала оцінки заздалегідь сформована і складається з мінімуму значень ранжування. Нормативний метод оцінки дає змогу визначити ступінь ризику з максимальною точністю: порівняння з нормативом відбувається за шкалою "низький ризик", "нормальний ризик", "високий ризик". Отже, цей метод не дає можливості врахування всіх можливих варіантів певної ситуації [2, с. 42].

На врахування індивідуальності певної ситуації, де вибір рішення пов'язаний із ризиком, більше спрямований рейтинговий метод оцінки. Головна його перевага полягає у можливості добору коефіцієнтів, виходячи з конкретної мети аналізу. Але існують й проблеми з використанням методу рейтингової оцінки. Однією з проблем, що пов'язані з розробленням життєздатної системи рейтингової оцінки, є проблема вибору еталона для порівняння. Порівняння з умовним еталонним підприємством цілком можливе, але вибір такого еталону вимагає уточнення для кожного виду ризику.

Необхідною умовою досягнення успіхів у сфері діяльності, яка характеризується підвищеною ризиковістю, є створення та вдосконалення систем управління ризиками, що дозволяють виявити, оцінити, локалізувати та проконтролювати ризик [1, с. 61].

Література

1. Бланк И.А. Управление финансовыми рисками. / И.А. Бланк. – К.: Ника-Центр, 2005. – 600 с.
2. Пікус Р.В. Управління фінансовими ризиками: Навч. посіб. / Р.В. Пікус. – К.: Знання, 2010. – 598с.

3. Українська О.О. Фінансові ризики суб'єктів господарювання: оцінка і зниження їх негативного впливу: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.08 "Гроші, фінанси і кредит" / О.О. Українська. – Донецьк: ДНУ, 2010 – 22 с.